

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ
INSTYTUT NEOFILOLOGII
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH
UNIwersytet RZESZOWSKI
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

17 листопада 2023 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ
INSTYTUT NEOFILOLOGII
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH
UNIWERSYTET RZESZOWSKI
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

17 листопада 2023 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2023

УДК 81'37
П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (17 листопада 2023 року).
П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2023. 141 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 8th International Scientific and Practical Internet Conference (November 17, 2023). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2023. 141 p.

У збірнику матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, доктор філософії, старш. викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 11 від 26.10.2023 р.)

©Автори публікацій, 2023

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	НОВІТНІ НАЙМЕНУВАННЯ ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ: МІЖ УЗУСОМ І НОРМОЮ	6
СІРАНЧУК Н.М.	ПРИНЦИП ГРАДАЦІЙНОСТІ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	9
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА НА ЗАНЯТТЯХ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	13
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	LANGUAGE BARRIERS IN THE VIRTUAL CLASSROOM: STRATEGIES FOR ENHANCING COMMUNICATION IN REMOTE ENGLISH INSTRUCTION FOR CHINESE MASTER'S STUDENTS	16
ПАВЛОВА О.І.	ТЕРМІНОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ СЬОГОДНІ	20
СТАНІСЛАВЧУК Н.І.	ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ В СИСТЕМІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	23
БОНДАРЕЦЬ Ю.Ю.	РЕФЛЕКСІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	27
ОСТАПЧУК Т.А.	ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	28
ДАВИДЮК В.Ю.	СЕМАНТИКА ВИВЧЕННЯ ДІЄСЛОВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	30
КОНДРАТЮК Н.В.	ТЕРМІНОЗНАВСТВО: НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАУКОВІ ШКОЛИ	34
MARENTSCHOUK Y. РИБЧАК Л.Я.	LINGUISTIQUE COGNITIVE ET SÉMANTIQUE ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	36 39

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	SEMANTIC SHIFT STRATEGIES OF VERBS OF SMELL EMISSION IN THE POLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES	43
СЕРБІН О.В., ГОЛУБОВСЬКА Ю.О.	МОДАЛЬНІСТЬ ЯК ГРАМАТИЧНА ТА СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ В ІНТЕРНЕТ-МЕТАФОРІ ВОЄННОГО ЧАСУ	46
DEMENCHUK D.	KONCEPT <i>NIERÓWNOŚĆ PŁCI NA RYNKU PRACY</i> W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	57

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	БАГАТОВИМІРНІСТЬ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ «ГОРДІСТЬ» ЯК ПІДҐРУНТЯ ЙОГО КРОС-КУЛЬТУРНОГО ВАРІЮВАННЯ	60
КІНАЩУК А.В.	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВИЯВУ ІРРАЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	63

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

АЛАДЬКО Д.О.	ОПИС ВІДНОСИН МІЖ ЛЮДЬМИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	68
ЗАЛУЖНА О.О., КАЗЕМІРОВА А.С.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТРУКТУРНО- МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОМІНАЦІЙ ЮВЕЛІРНИХ ПРИКРАС В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	72
ОРЕЛ І.І.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ СТЕРЕОТИПНОГО ПОНЯТТЯ <i>ORDNUNG</i> У НІМЕЦЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	75
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОВІРНА ПАРАДИГМА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК МОВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОДУКТ У СИСТЕМІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	78
ЧЕРКАС О.О.	ЖАРГОН І СЛЕНГ: ТОЧКИ ДОТИКУ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

МАТВИЄЄВА S.	SEMANTIC TRANSFORMATION OF ENGLISH TERMS FOR MIGRANTS: ILLEGAL, IRREGULAR, OR UNDOCUMENTED?	84
СОЛОВЙОВА Л.Ф.	МЕТАФОРИЧНА КОМПОЗИЦІЯ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ	87
БОЛОТНЮК Н.А.	ОПИС ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	90
СИВОРИГ Н.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ВИЗНАЧЕННЯ, ПІДХОДИ, КЛАСИФІКАЦІЇ	94

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ЗАЛУЖНА О.О., КОЛІСНИК Д.О.	ЛЕКСИЧНІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЛЮСІ МОД МОНТГОМЕРІ «ЕНН ІЗ ЗЕЛЕНИХ ДАХІВ»)	98
--	--	----

VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

КОНСТАНТИНОВА О.В.	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В РОМАНІ Ш. БАЙЗЕЛЛА «ЩОДЕННИК КНИГАРЯ»	101
КУЧМА Т.В.	АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ПОНЯТТЯ <i>GUTE HEXE</i> (ДОБРА ЧАКЛУНКА) У ПОВІСТІ О. ПРОЙСЛЕРА «МАЛА БАБА ЯГА» ЯК ПРИЧИНА КОМУНІКАТИВНОГО БАР'ЄРА	104
ЧЕБЕРЯК А.М.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАРЦЕЛЯЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО)	108
ЖАЛКО Д.Д.	ДИСКУРС-АНАЛІЗ І ПІДХОДИ ДО ЙОГО РОЗУМІННЯ	111
КОВЕРДА А.О.	ГЕНЕРАЛЬНИЙ РЕГІОНАЛЬНО АНОТОВАНИЙ КОРПУС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ДОСТОВІРНІСТЬ ЙОГО ПОШУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	114
ДРОЗД Д.С.	МОВНІ ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ У ШЛЮБНИХ ОГОЛОШЕННЯХ	115
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ МАРКЕТИНГОВОГО ДИСКУРСУ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ-КОНКОРДАНСУ ANTCONC 4.0	119
ПАВЛІВ А.А.	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ У ПРОМОВАХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ДЖО БАЙДЕНА)	123
СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД		
СІЄСЛІК В., ІВАНОВСКА В., КАПРАНОВ У.	ISO 18587:2017 STANDARD: NECESSITY OR REALITY?	126
ЛЕМІШ Н.Є.	‘У ТОМУ ЧИСЛІ’: ЕТИМОЛОГІЯ, СЕМАНТИКА, ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	129
РАЗУМНА К.А.	ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У НЕХУДОЖНИХ ТЕКСТАХ	132
СЕВАСТЮК М.І.	ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КОНФРОНТАЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ЕМОЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ	134
TASAZH V.	GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF SLANG IN CINEMATIC DISCOURSE	137

«I do not like this.»

«The chambermaid never comes when I ring.»

«I was here in 1940.»

«Eleven hostages were shot here.» (Bythell, 2017, p. 187).

Список використаних джерел:

Мацько, Л.І., Мацько, О.М. (2006). *Риторика*. Київ: Вища школа.

Пацаранюк, Ю.М. (2006). *Способи реалізації іронії у структурі речення*. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці.

Bythell, S. (2017). *The Diary of a Bookseller*. London: PROFILE BOOKS LTD.

УДК 811.13'36'373

Кучма Т.В., канд. філол. наук
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

**АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ПОНЯТТЯ *GUTE HEHE* (ДОБРА
ЧАКЛУНКА) У ПОВІСТІ О. ПРОЙСЛЕРА «МАЛА БАБА ЯГА»
ЯК ПРИЧИНА КОМУНІКАТИВНОГО БАР'ЄРА**

Важливим аспектом у теорії комунікацій є дослідження проблем породження/сприйняття повідомлення. Будь-яке повідомлення у змістовому сенсі для його відправника та/або одержувача складається зі слів. Слово як одиниця мови здатне впливає на почуття й емоції людини як за своїм звучанням, так і за своїм значенням.

Ініціюючи комунікацію, учасники послуговуються різними символами-знаками – вербальними та невербальними. Вербальна комунікація використовує людську мову – систему звукових і графічних знаків у їх словесному вираженні. Вербалізація є найбільш універсальним способом комунікації, оскільки при передачі інформації за допомогою слова менш за все втрачається зміст повідомлення. Водночас у процесі взаємодії досить часто виникають ситуації непорозуміння внаслідок незбігання значень слів у сприйнятті основних учасників комунікації. Такого роду комунікаційні перешкоди називають семантичними бар'єрами. Семантичні (сміслові) варіації часто стають причиною неправильного розуміння, позаяк у багатьох випадках точне значення, приписуване символу відправником, є не завжди очевидним.

Оскільки слово як символ не має неповторного невід'ємного значення, його сенс інтерпретується, виходячи з досвіду особи, і варіює залежно від контексту, ситуації, в якій використано символ.

Поява семантичних бар'єрів у спілкуванні стає можливою з кількох причин. По-перше, більшість слів мають зазвичай не одне, а кілька значень, внаслідок чого співрозмовники нерідко наповнюють однакові слова різним змістом. По-друге, «смилові» поля у різних людей неоднакові; так само відмінними можуть бути мовні ресурси і мовні засоби учасників комунікації. По-третє, у спілкуванні люди часто використовують специфічні слова, обумовлені їх соціальними, культурними, психологічними, національними, релігійними, професійними, регіональними, віковими та іншими особливостями.

У межах сучасної комбінаторної семантики, як зазначають науковці (Філоненко, 2013, с. 187) актуальним є дослідження можливості існування у словах декількох значень, їх окремої чи одночасної реалізації у художньому тексті, здатності слів до плавного переходу одного значення в інше залежно від більшої чи меншої міри невизначеності у контексті. З огляду на спорідненість явищ невизначеності та амбівалентності, під якими у найбільш загальному сенсі розуміють здатність слова позначати одночасно два або три протилежні значення, розглянемо, як різне тлумачення поняття *gute Hexe* 'добра чаклунка' персонажами повісті-казки О. Пройслера «Мала Баба Яга» стало причиною непорозуміння й основного конфлікту твору.

Із становленням текстоцентричного підходу до аналізу мовних явищ, амбівалентність стали розглядати не тільки у межах речення, але й на тлі всього художнього тексту, і визначати як одночасне поєднання у мовних одиницях різного лінгвістичного статусу (словах, словосполученнях) декількох значень.

Причиною порушення закономірностей лексико-семантичної сполучуваності мовних одиниць слугує явище амбівалентності. Лексична амбівалентність передбачає одночасне сполучення у слові декількох значень, чи поступовий або почерговий перехід від одного значення до іншого. У площині комбінаторної семантики сполучення значень визначають як прийом, метою якого є створення ілюзії єдності.

Природа смислового бар'єру, наголошує М. Козирев (2014, с. 203), – у непорозумінні між людьми, яке є наслідком того, що одне повідомлення має для них різний смисл – суб'єктивний зміст, якого набуває слово у конкретному контексті, конкретній ситуації

спілкування. Слово у різних ситуаціях може мати неоднаковий сенс, який є завжди індивідуально-особистісним, він сформований у свідомості того, хто говорить, але необов'язково є зрозумілим тому, хто слухає. Причинами цього є незбігання смислів висловлювань, прохань, наказів, ігнорування поглядів, цінностей, системи особистісних смислів співрозмовників, відмінності у знаннях, життєвому досвіді тощо.

На думку Ф. Бацевича (2004, с. 99), адресат, сприймаючи повідомлення, спирається на своє знання мовного коду, його організації тощо. Ці знання можуть суттєво відрізнятися в різних носіїв мови.

Категорія оцінки є універсальною, оскільки навряд чи існує соціум, в картині світу якого відсутні уявлення про хороше та погане. Категорія оцінки ґрунтується на протилежно векторних поняттях «позитивне / негативне», вираження яких характеризується різною мірою прояву ознаки. Оцінка орієнтована на емоційне ставлення до предмета оцінки мовця.

Героїня повісті-казки О. Пройслера мала Баба Яга мріє потрапити на гору Блоксберг на святкування Вальпургієвої ночі, хоча вона ще замолода для цього.

«Hm ...», überlegte die Oberhexe. «Das kann ich dir heute noch nicht versprechen. Wenn du bis dahin schon eine gute Hexe geworden bist, dann vielleicht. Ich werde am Tag vor der nächsten Walpurgisnacht einen Hexenrat einberufen, dann will ich dich prüfen. Die Prüfung wird aber nicht leicht sein».

«Ich danke dir!», sagte die kleine Hexe, «ich danke dir!»

Sie versprach, bis zum nächsten Jahr eine gute Hexe zu werden (Preußler).

– Гм... – замислилась Найстарша. – Обіцяти не можу. Але як ти станеш на той час доброю чаклункою, тоді ще поміркуємо. Через рік, напередодні Вальпургієвої ночі, на загальній раді ми влаштуємо тобі екзамен. Але буде він нелегкий.

– Дякую! – сказала мала Баба Яга. – Дякую вам! Обіцяю стати через рік доброю чаклункою (Пройслер, 1992, с. 12).

Отже, мала Баба Яга пообіцяла за рік стати доброю чаклункою – доброзичливою, привітною, щирою, що приносить добро, задоволення, радість. Про це їй постійно нагадував ворон Абракасас.

«Weil du der Oberhexe versprochen hast eine gute Hexe zu werden. Und gute Hexen dürfen nichts Böses anrichten, meine ich. Lass dir das mal durch den Kopf gehen!» (Preußler).

– *Бо ти обіцяла Найстаршій чаклуниці стати доброю чарівницею. А добрі чарівниці не чинять лиха! Затям собі це!* (Пройслер, 1992, с. 16).

Через рік мала Баба Яга тримала екзамен на чаклунській раді. Вона вивчила чаклунську книгу майже всю напам'ять і виконала всі завдання, які їй давали чаклунки. Найстарша чаклунка залишилася задоволеною і дозволила малій Бабі Язі танцювати разом з усіма на горі Блоксберг. Але тітка Трам-Бам-Бах потай стежила за племінницею і все записувала у зошит. І вона повільно стала читати про все, що вчинила за цей рік мала Баба Яга, і як вона допомагала бабусям, що збирали хмиз; і як вона покарала злого лісника і жорстокого візника, і як врятувала від ножа бика Корбініана, і про сніговика, і про хлопчаків, які дерли пташині гнізда. Мала Баба Яга думала, що тітка навігадує на неї казна-що. Але та прочитала з свого записника саме тільки гарне. Але Найстарша чаклунка, почувши ці історії, дуже розлютилась:

«Und so etwas hätte ich morgen Nacht um ein Haar auf den Blocksberg gelassen! Pfu! Rattendreck, welch eine schlechte Hexe!»

«Wieso denn?», fragte die kleine Hexe betroffen. «Ich habe doch immer nur Gutes gehext!»

«Das ist es ja!», fauchte die Oberhexe. «Nur Hexen, die immer und allezeit Böses hexen, sind gute Hexen! Du aber bist eine schlechte Hexe, weil du in einem fort Gutes gehext hast!» (Preußler).

– *І це її я була мало не пустила на Блоксберг! Тьху! Ну та й погана ж вона чаклунка!*

– *Чому я погана? – вражено спитала мала Баба Яга. – Я весь час робила тільки добре!*

– *Отож-то й воно! – засичала Найстарша. – Тільки та чаклунка добра, яка весь час робить лихе! А ти погана, бо робила тільки добре...* (Пройслер, 1992, с. 64).

Отже, ситуації непорозуміння виникли внаслідок незбігання значень слів у сприйнятті основних учасників комунікації: поняття *gute Hexe* 'добра чаклунка' має протилежне значення з точки зору малої Баби Яги і Найстаршої чаклунки, що стало фактором розвитку сюжету повісті-казки.

Список використаних джерел:

Бацевич, Ф.С. (2004). *Основи комунікативної лінгвістики*. Київ: Академія.

Козирев, М.П. (2014). Комунікативні бар'єри спілкування та шляхи їх подолання.

Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, 1, 201-211.

- Пройслер, О. (1992). Мала Баба Яга. (с. 5-68). *Водяничок* / Перекл. з нім. і передм. В.Т. Василюка. Київ: Веселка.
- Філоненко, З. (2013). Реалізація амбівалентності у постмодерністському художньому тексті: лексико-граматичний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*, 19, 188-193. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1643>.
- Preußler, O. *Die Kleine Hexe*. URL: <https://www.rulit.me/books/die-kleine-hexe-download-304608.html>

УДК 811.161.2'367'38'42

Чеберяк А.М., канд. філол. наук
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАРЦЕЛЯЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО)

Явище парцеляції зумовлене проникненням усно-розмовних тенденцій у писемну практику і зорієнтоване на навмисний емоційний вплив на читача, завжди експресивний. Синтаксичне явище парцеляції є наслідком інтонаційного та смислового членування єдиної синтаксичної структури на кілька конструкцій-висловлень з метою актуального наголошення виділених компонентів.

Стилістичні функції парцельованих конструкцій нерозривно пов'язані з різноманіттям семантико-синтаксичних відношень, що виникають між парцелятом і базовою частиною. Стилістичний ефект парцеляції залежить не тільки від значень, які вона виражає, але також і від структури парцельованих конструкцій, тобто від того, із скількох компонентів вона складається, які синтаксичні одиниці містить парцелят, як відокремлений парцелят від опорного слова базової частини, що знаходиться з ним в тісному синтаксичному зв'язку. Матеріалом даного дослідження стали промови президента В. Зеленського під час російсько-української війни, опубліковані на офіційному сайті <https://www.president.gov.ua>.

З погляду виразності більш експресивними є багатоконпонентні парцельовані конструкції, тоді як двоконпонентні часто тільки виділяють, підкреслюють якийсь момент висловлення. Порівняйте:

1. Багатоконпонентна парцельована конструкція.